

LUNDS
UNIVERSITET

BESLUT

2020-04-30

Dnr V 2020/117

Infrastrukturdepartementet

Rektor

**Yttrande över betänkandet Mer biogas! För ett hållbart Sverige
(SOU 2019:63)**
(Ert dnr 1 2019/03474)

Lunds universitet har anmodats att lämna synpunkter på rubricerad remiss. Universitetet avger härmed följande synpunkter som utarbetats av universitetslektor Mikael Lantz och professor Lovisa Björnsson vid Lunds Tekniska Högskola samt professor Katarina Hedlund, docent Mark Brady och forskningskoordinatorerna Pernilla Borgström, Juliana Dänhardt och Marianne Hall vid naturvetenskapliga fakulteten.

Inledning

Betänkandet beskriver förutsättningarna för produktion och användning av biogas i Sverige och de miljö- och samhällliga effekter som en sådan produktion och användning kan föra med sig. Betänkandet bedömer vidare att dessa effekter inte tas tillvara på ett tillfredsställande sätt idag och att det därför finns behov av styrmedel för att stärka förutsättningarna för en långsiktigt konkurrenskraftig produktion av biogas i Sverige.

Lunds universitet delar i stort betänkandets övergripande bedömning att produktion och användning av biogas ger upphov till goda miljö- och samhällliga effekter men önskar påpeka att det finns brister i utredningens underlag och slutsatser vad det gäller direkta miljönyttor i jordbrukslandskapet. Dessa miljönyttor specificeras sist i detta yttrande.

Universitetet vill understryka att biogas redan idag svarar för den största delen av de inhemskt producerade biodrivmedel som används i transportsektorn. Universitetet delar dock utredningens bedömning att de ekonomiska förutsättningarna för att producera biogas behöver stärkas om nuvarande produktion ska kunna bibehållas och utvecklas.

Nedan återfinns universitetets synpunkter gällande avsnitt 5.5.3 *Miljönyttor* samt avsnitt 5.5.4 *Övriga nyttor från produktionen av biogas och användningen av biogödsel*

5.5.3 Miljönyttor

I avsnittet understryks att det krävs systematiska sammanställningar av förändringar i markanvändning och tillhörande miljöeffekter för att kunna ge storleken på effekterna som förutspås. De utvärderingar som redovisar miljönyttor i betänkandet är främst av kvalitativ karaktär eller baserad på enstaka fallstudier. Därför är det inte möjligt att säga om de positiva effekterna för miljön som förutspås blir signifikanta, och i vissa fall om de ens om blir positiva för miljön.

Ett exempel på ovanstående är huruvida spridning av biogödsel skulle kunna minska övergödning. Om resultatet är positivt kommer att bero av flera olika faktorer, såsom nuvarande markanvändning, till vilken grad biogödseln ersätter konstgödsel, vilken typ av jordbruksmark som tillförs rester, produktionsområde, med mera. Utan lämplig omställning av produktionssystem skulle rötresten istället kunna öka utlakning.

Vidare är fördelarna av att skörda mellangrödor till rötning troligen överskattade i betänkanudet, eftersom ett system med mellangrödor minskar utlakning av näringsämnen och binder mer kol i marken jämfört med system utan mellangrödor. Att skörda mellangrödor skulle även minska den positiva effekten de har på jordens biodiversitet och markkvalitet som i sin tur ökar skördar och buffrar mot extrema vädersituationer.

Det förefaller rimligt att tillförsel av rötresten till mark som under lång tid har utarmats på organisk kol skulle gynna biologisk mångfald och markens kvalitet och produktivitet. Men, tillförseln måste påföras mark som idag inte får tillräckligt återföring av biologiska material. Detta gäller exempelvis slättbygderna i Sverige. Notera dock att rötresten alltid har ett lägre innehåll av organiskt kol än den ursprungliga biomassan, då denna genomgått rötning och sedan transformerats till metan. Rötresten kan alltså endast delvis ersätta biomassa som tillförs direkt. Notera även att jordbruksmark i djurtäta områden redan idag får tillräcklig tillförsel av organiskt material.

5.5.4 Övriga nyttor från produktionen av biogas och användningen av biogödsel
Frågan om vad som i praktiken begränsar expansionen av ekologiskt jordbruk i Sverige är för tillfället under utredning i ett tvärvetenskapligt samarbetsprojekt som involverar flera institutioner och två lärosäten och som koordineras från Lunds universitets Centrum för miljö- och klimatforskning. I projektets nu pågående inledande fas är det tydligt att listan över potentiellt begränsande faktorer är lång, och respektive faktors relativa påverkan är dåligt utredd. Huruvida tillgången på biogödsel är något som i nuläget nämnvärt begränsar (samt skulle möjliggöra) expansionen av ekologisk odling i Sverige (relativt andra socioekonomiska och/eller agroekologiska faktorer som påverkar lantbrukares vilja till omställning) kan alltså inte anses vara fastställt.

Beslut

Beslut om att avge detta yttrande har fattats av undertecknad rektor i närvaro av stf förvaltningschef Cecilia Billgren efter hörande av Lunds universitets studentkårer och efter föredragning av universitetslektor Mikael Lantz, Lunds Tekniska Högskola.

Torbjörn von Schantz